

ZARZĄDZANIE RYBOŁÓWSTWEM W UE

Zarządzanie rybołóstwem w ramach wspólnej polityki rybołóstwa (WPRyb) opiera się na konieczności zapewnienia zrównoważonej eksploatacji żywych zasobów morskich i długoterminowej rentowności sektora. W tym celu Unia Europejska opracowała szereg przepisów dotyczących dostępu do unijnych wód, przydziału i wykorzystania zasobów, całkowitych dopuszczalnych połowów, ograniczenia nakładów połowowych i środków technicznych.

PODSTAWA PRAWNA

Artykuły 38-43 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

CELE

Głównym celem jest zagwarantowanie długoterminowej rentowności sektora poprzez zrównoważoną eksploatację zasobów.

OSIĄGNIĘCIA

A. Przepisy regulujące dostęp do wód i zasobów

Zgodnie z zasadą ogólną wszystkie zarejestrowane statki rybackie UE mają równy dostęp do wód i zasobów na wszystkich wodach Unii. Wprowadzono szereg tymczasowych wyjątków od tej zasady, które wygasną jednak z końcem 2022 r. Są to:

1. Ograniczenia dostępu w strefie 12 mil

W strefie przybrzeżnej nie przekraczającej 12 mil państwa członkowskie mogą ograniczyć dostęp do następujących trzech grup statków i łowisk :

- statków, które tradycyjnie dokonują połowów na tych wodach z sąsiadujących portów;
- konkretnych statków w ramach istniejących stosunków sąsiedzkich;
- statków związanych z rybołóstwem wymienionym w załączniku I do rozporządzenia podstawowego w sprawie WPRyb.

2. Ograniczenia dostępu w strefie 100 mil w regionach najbardziej oddalonych

Na wodach w promieniu do 100 mil od linii brzegowej w regionach najbardziej oddalonych UE dostęp można ograniczyć do następujących grup statków:

- statków zarejestrowanych w portach tych terytoriów;

— statków, które tradycyjnie dokonują połowów na tych wodach z sąsiadujących portów.

B. Cel dotyczący maksymalnego podtrzymywalnego połowu

Ochrona zasobów poprzez dostosowywanie zdolności połowowych do możliwości połowowych to priorytet WPRyb. Aby eksploatacja była zrównoważona, zasobami rybnymi należy zarządzać zgodnie z zasadą maksymalnego podtrzymywalnego połowu. W tym celu decyzje w ramach WPRyb podejmowane są w oparciu o najlepsze dostępne opinie naukowe i przy poszanowaniu zasady ostrożności, zgodnie z którą brak wystarczających danych naukowych nie powinien być przyczyną odroczenia lub nieprzyjęcia środków ochrony gatunków. Zrównoważona eksploatacja oznacza również stopniowe wdrażanie do zarządzania połowami podejścia ekosystemowego.

C. Uprawnienia do połowów

Co roku UE przydziela uprawnienia do połowów większości gatunków handlowych, wyrażone jako całkowite dopuszczalne połowy (TAC). Na podstawie ocen naukowych Międzynarodowej Rady Badań Morza (ICES) oraz Komitetu Naukowo-Technicznego i Ekonomicznego ds. Rybołówstwa (STECF) do końca każdego roku Komisja przedkłada Radzie swoje wnioski dotyczące TAC. W ostatnich latach w wieloletnich planach zarządzania poziom połowów był stabilniejszy, co pozwala rybakom lepiej planować działalność.

D. Zasada względnej stabilności

Możliwości połowowe przyznawane są poszczególnym państwom członkowskim tak, by zapewnić względną stabilność działalności połowowej każdego z nich w odniesieniu do danych zasobów rybołówstwa. Zasada ta, opierająca się na poziomach połowów osiągniętych w przeszłości, oznacza utrzymanie w każdym państwie członkowskim stałego odsetka dozwolonych nakładów połowowych dla głównych gatunków o wartości handlowej. Nakład połowowy musi być zasadniczo stabilny w perspektywie długoterminowej, ze względu na znaczenie zapewnienia możliwości kontynuacji połowów, w szczególności w regionach, które od dawna są w dużym stopniu uzależnione od rybołówstwa.

E. Lepsze dostosowanie zdolności połowowej

Zgodnie z celem WPRyb dotyczącym zrównoważonej eksploatacji dostosowanie uprawnień do połowów i zdolności połowowych ulega poprawie. Wynika to głównie z poprawy stanu ważnych stad ryb i rosnącej liczby stad na poziomie maksymalnego podtrzymywalnego połowu (MSY). Do poprawy sytuacji przyczyniło się także zmniejszenie zdolności połowowej floty rybackiej UE. W związku z tym w ciągu ostatnich kilku lat wzrosły wyniki gospodarcze większości flot rybackich UE. Wartość dodana brutto (WDB) została oszacowana na 3,7 mld EUR w 2014 r. i wzrosła do 4,5 mld EUR w 2017 r. Szacunkowy zysk brutto wzrósł z 1,6 mld EUR w 2014 r. do 2,0 mld EUR w 2017 r.

F. Nowe rozporządzenie o środkach technicznych

Środki techniczne to narzędzia wspierania wdrażania wspólnej polityki rybołówstwa. Ogólnie rzecz biorąc, celem tych środków jest zapobieganie połowom młodych osobników, gatunków niekomercyjnych i innych zwierząt morskich. Ze względu na

potrzebę nowego podejścia do zwiększenia skuteczności środków technicznych 20 czerwca 2019 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) 2019/1241 w sprawie zachowania zasobów połowowych i ochrony ekosystemów morskich za pomocą środków technicznych. Aktualizuje i konsoliduje ono dotychczasowe definicje narzędzi połowowych i operacji połowowych oraz dąży do jaśniejszej i bardziej jednolitej interpretacji i stosowania przepisów technicznych. Rozporządzenie to ustanawia środki techniczne w zakresie pozyskiwania i wyładunku morskich zasobów biologicznych, eksploatacji narzędzi połowowych i wzajemnego oddziaływania działalności połowowej z ekosystemami morskimi.

1. Wspólne środki techniczne

Rozporządzenie to ustanawia wspólne środki techniczne, które mają zastosowanie na wszystkich wodach Unii oraz, w stosownych przypadkach, do połowów rekreacyjnych:

- zakaz stosowania niektórych destrukcyjnych narzędzi lub metod połowowych, które wykorzystują materiały wybuchowe, trucizny, substancje oszłamiające, prąd elektryczny, młoty pneumatyczne lub inne urządzenia uderzające, narzędzi ciągnionych i chwytaków do zbierania koralu czerwonego lub innego rodzaju koralu i gatunków koralowatych, oraz niektórych kusz;
- ogólne ograniczenia dotyczące stosowania sieci stawnych i pławnic;
- ogólny zakaz połowów gatunków wrażliwych;
- zakaz rozmieszczania specjalnych narzędzi połowowych w obrębie wrażliwych siedlisk, w tym wrażliwych ekosystemów morskich;
- określenie minimalnego rozmiaru odniesienia do celów ochrony, tj. minimalnego rozmiaru okazów, które można zatrzymać na pokładzie lub wyładować;
- środki mające na celu ograniczenie odrzutów, takie jak opracowanie projektów pilotażowych w celu zbadania metod ograniczenia niechcianych połowów.

2. Regionalizacja środków technicznych

Rozporządzenie ustanawia ramy umożliwiające dostosowanie środków technicznych do specyfiki rybołówstwa w danym regionie. Proces regionalizacji wymaga podejścia oddolnego, w ramach którego państwa członkowskie – w ścisłej współpracy z sektorem w lokalnych radach doradczych – mogą przedkładać wspólne zalecenia dotyczące następujących środków technicznych:

- narzędzia połowowe selektywne pod względem wielkości i gatunku ryb;
- zakaz lub ograniczenie działalności połowowej w niektórych obszarach lub okresach;
- określenie minimalnego rozmiaru odniesienia do celów ochrony, tj. minimalnego rozmiaru okazów, które można zatrzymać na pokładzie lub wyładować;
- utworzenie doraźnych zamknięć w celu zapewnienia ochrony wrażliwych gatunków lub skupisk młodocianych osobników, ryb w okresie tarła lub gatunków skorupiaków;
- stosowanie innowacyjnych narzędzi połowowych;

- środki ochronne;
- tymczasowe plany w zakresie odrzutów;
- określenie projektów pilotażowych, które tworzą system pełnej dokumentacji połowów i odrzutów w oparciu o wymierne cele i założenia.

G. Wieloletnie plany zarządzania

Wieloletnie plany zarządzania mają na celu utrzymanie wielkości zasobów w bezpiecznych granicach biologicznych właściwych dla poszczególnych basenów morskich Unii. Plany te określają maksymalną wielkość połowów oraz zestaw środków technicznych uwzględniających charakterystykę zasobów i połowów (gatunki docelowe, używane narzędzia, stan zasobów) oraz ekonomiczny wpływ tych środków na dane połowy.

H. Wieloletnie plany odbudowy zasobów

Wieloletnie plany odbudowy zasobów będą wdrażane w przypadku zagrożonych zasobów rybołówstwa. Plany te powstają w oparciu o opinie naukowe i określają ograniczenia nakładów połowowych, takie jak ograniczenie liczby dni działalności statków na morzu. Zapewniają one utrzymanie zrównoważonego wpływu działalności połowowej na ekosystemy morskie.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Parlament odgrywa decydującą rolę w kształtowaniu prawodawstwa w dziedzinie zarządzania rybołówstwem od czasu wejścia w życie traktatu lizbońskiego. Poniżej przedstawiono zarys najnowszych najważniejszych osiągnięć:

6 lipca 2016 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) nr 2016/1139 ustanawiające wieloletni plan w odniesieniu do zasobów dorsza, śledzia i szprota w Morzu Bałtyckim^[1]. To nowe podejście regionalne bierze pod uwagę, że istnieją silne interakcje biologiczne. Ustanawia plan połowów wielogatunkowych z uwzględnieniem dynamiki w tym obszarze między zasobami dorsza, śledzia i szprota, a także przyłowów dla tych zasobów, a mianowicie bałtyckich zasobów gładzicy, storni, turбота i nagłada.

14 września 2016 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) nr 2016/1627 w sprawie wieloletniego planu odbudowy zasobów tuńczyka błękitnopłetwego we wschodnim Atlantyku i w Morzu Śródziemnym^[2]. Plan uwzględnia specyfikę różnych rodzajów narzędzi i technik połowowych oraz promuje stosowanie narzędzi selektywnych o ograniczonym wpływie na środowisko, przyczyniając się w ten sposób do zapewnienia odpowiedniego poziomu życia społeczności lokalnych.

22 listopada 2016 r. Parlament i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) nr 2016/2094 zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1342/2008 ustanawiające długoterminowy plan w zakresie zasobów dorsza i połowów tych zasobów^[3]. Celem zmiany planu było zapewnienie takiej eksploatacji zasobów dorsza, która przywróci i utrzyma

[1][Dz.U. L 191 z 15.7.2016, s. 1.](#)

[2][Dz.U. L 252 z 16.9.2016, s. 1.](#)

[3][Dz.U. L 330 z 3.12.2016, s. 1.](#)

zasoby dorsza powyżej poziomów umożliwiających uzyskanie maksymalnego podtrzymywalnego połowu.

4 lipca 2018 r. Parlament i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) nr 2018/973 w sprawie ustanowienia wieloletniego planu w odniesieniu do stad dennych w Morzu Północnym oraz połowów eksploatujących te stada^[4], określające szczegóły realizacji obowiązku wyładunku w Morzu Północnym. Plan obejmuje eksploatację zasobów przydennych w Morzu Północnym oraz, jeżeli zasoby te wykraczają poza Morze Północne, w wodach przylegających do niego.

13 listopada 2018 r. Parlament przyjął rezolucję ustawodawczą w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego plan wieloletni dotyczący małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim i połowów tych zasobów^[5].

19 marca 2019 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) nr 2019/472 ustanawiające wieloletni plan gospodarowania stadami poławianymi w wodach zachodnich i wodach z nimi sąsiadujących oraz połowami eksploatującymi te stada^[6].

20 czerwca 2019 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) nr 2019/1022 ustanawiające plan wieloletni połowów eksploatujących stada denne w zachodniej części Morza Śródziemnego^[7].

20 czerwca 2019 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) nr 2019/1154 w sprawie wieloletniego planu odbudowy populacji włócznika śródziemnomorskiego^[8].

20 czerwca 2019 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) 2019/1241 w sprawie zachowania zasobów rybnych i ochrony ekosystemów morskich za pomocą środków technicznych^[9].

Marcus Ernst Gerhard Breuer / María Dolores CASTRO CADENAS
06/2020

[4][Dz.U. L 179 z 16.7.2018, s. 1.](#)

[5][Teksty przyjęte, TA\(2018\)0445.](#)

[6][Dz.U. L 83 z 25.3.2019, s. 1.](#)

[7][Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 1.](#)

[8][Dz.U. L 188 z 12.7.2019, s. 1.](#)

[9][Dz.U. L 198 z 25.7.2019, s. 105.](#)

